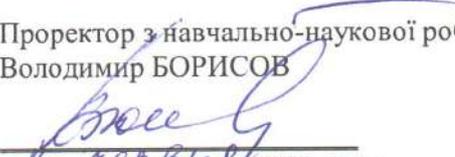

<p>ЗАТВЕРДЖЕНО рішенням Вченої ради Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди від <u>30 червня</u> 2023 року протокол № <u>6</u></p>		<p>Шифр документа ВС – 113/23</p>	<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) І ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ</p>	<p>УВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора від <u>30 червня</u> 2023 року № <u>109-09/23</u></p> <p>Юрій БОЙЧУК</p>
---	---	--	--	---

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) І ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХНПУ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ

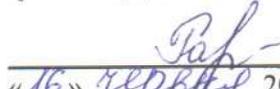
ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-наукової роботи
Володимир БОРИСОВ

«16» червня 2023 року

РОЗРОБНИК

Директор центру забезпечення якості освіти
Ірина РАДЧЕНЯ

«16» червня 2023 року

Начальник юридичного відділу
Олена ТАРАСЕНКО

«19» червня 2023 року

Розробник:

директор центру забезпечення якості освіти Ірина РАДЧЕНЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО рішенням Вченої ради Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди від 30 червня 2023 року протокол № 6

УВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора від 30 червня 2023 року № 109-09

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (далі – Положення) є складником системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНПУ імені Г.С. Сковороди (далі – ХНПУ). Воно розроблене з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», нормативних документів МОН України, державних стандартів вищої освіти України, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди. Положення є документом, що регламентує загальний порядок організації, написання та захисту кваліфікаційних робіт здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти Університету.

1.2. Кваліфікаційна робота здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти є самостійним теоретико-прикладним науковим дослідженням, що виконується відповідно до навчального плану на завершальному етапі навчання за освітньою програмою відповідного освітнього рівня і передбачає: а) систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих та інших завдань; б) розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Бакалаврська кваліфікаційна робота є дослідженням у рамках освітньої програми конкретного проблемного питання або науково-практичного (методичного) завдання з елементами наукового пошуку.

Магістерська кваліфікаційна робота є самостійним дослідженням наукової проблеми. Вона є видом академічної роботи, що систематизує набуті здобувачем знання та вміння у певній сфері. Кваліфікаційна робота магістра передбачає проведення наукових досліджень (творчих розробок) із проблем певної галузі науки відповідно до спеціальності. Кваліфікаційній комісії обов'язково подаються матеріали, що характеризують наукову (творчу) і

практичну цінність виконаної роботи – друковані статті, методичні розробки, творчі роботи та ін.

Вимоги до засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньо-професійної підготовки, зокрема, до кваліфікаційної роботи, визначаються галузевим стандартом вищої освіти «Засоби діагностики якості вищої освіти» для певного рівня вищої освіти відповідного напрямку підготовки чи спеціальності.

Виконання й захист кваліфікаційної роботи дозволяють визначити рівень теоретичної і практичної підготовки здобувача, перевірити його здатність бути дипломованим фахівцем із певної освітньої програми.

1.3. Головною метою написання кваліфікаційної роботи є оволодіння здобувачами інтегрованою здатністю розв'язувати складні завдання й проблеми в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідницько-пошукових дій на основі засвоєних за весь період навчання загальних, спеціальних (фахових) компетентностей відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

1.4. Цим Положенням визначаються загальні вимоги щодо підготовки та публічного захисту кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. На основі цього Положення факультети, ІПОМ, кафедри можуть, виходячи зі специфіки спеціальностей і навчальних дисциплін, конкретизувати критерії оцінювання й особливості підготовки випускних кваліфікаційних робіт, уточнювати відповідні нормативні вимоги, розробляти методичні рекомендації.

1.5. Виконання кваліфікаційної роботи передбачає:

- поглиблення, систематизацію та закріплення отриманих за час навчання компетентностей здобувача;
- розвиток здатності обирати й аналізувати наукову або практичну проблему, робити висновки й узагальнення, застосовувати знання для вирішення конкретних наукових, виробничих та інших завдань, обґрунтовувати конкретні рекомендації, які можуть мати теоретичний і/або практичний

характер;

- розвиток навичок самостійної роботи і творчого пошуку;
- оволодіння методикою наукових досліджень та експерименту відповідно до спеціальності;
- визначення рівня підготовленості випускника до майбутньої професійної діяльності, самовдосконалення і продовження навчання для здобуття наступного рівня вищої освіти.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА ОБСЯГ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. У випускній кваліфікаційній роботі здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти розкривається сутність і актуальність проблеми, що розглядається, вказується ступінь її наукової дослідженості, обґрунтовуються елементи наукової новизни та практична значущість. Проблема розглядається всебічно на основі аналізу літератури, наукових джерел, вивчених фактів і явищ, даних експерименту та ін.

2.2. Випускна кваліфікаційна робота повинна:

- виявити рівень спеціальної підготовки здобувача, що має відповідати кваліфікаційним вимогам обраної освітньої програми спеціальності та здатність і вміння здобувачем застосовувати отримані знання з фахових дисциплін для вирішення практичних завдань на основі використання емпіричних і теоретичних методів дослідження;
- базуватись на застосуванні прогресивних методів досліджень;
- містити обґрунтування актуальності теми, її теоретичної та практичної цінності;
- засвідчувати самостійність і системність підходу здобувача під час виконання дослідження з конкретної проблеми;
- демонструвати обізнаність здобувача з науковою літературою з теми дослідження;

- містити аналіз різних поглядів з посиланнями на джерела (у вигляді посилань або цитувань) і обов'язкове формулювання аргументованої авторської позиції щодо порушених у роботі дискусійних питань;
- повністю розкривати тему дослідження, містити аргументоване обґрунтування висновків і пропозицій, що становлять наукову та практичну цінність.

2.3. За своєю структурою випускна кваліфікаційна робота складається

з:

- титульної сторінки визначеного зразка;
- анотації та «ключових слів» (українською і англійською мовами) до однієї сторінки;
- змісту;
- переліку умовних позначень і скорочень (за необхідності);
- вступу;
- окремих розділів, що можуть складатися з підрозділів;
- загальних висновків;
- списку використаних джерел (у тому числі закордонних видань – мовою країн Європейського Союзу);
- додатків (таблиць, діаграм, ілюстрацій, документів, розрахунків, методичних розробок, моделей, макетів, виробів тощо (за необхідності)).

2.4. У *вступі* розкривається актуальність обраної теми, формулюються мета та завдання, визначаються методи та етапи дослідження, аналізується джерельна база, виокремлюються різні погляди, характеризуються основні тенденції в розробленні проблеми, її теоретико-методологічні аспекти; обґрунтовується необхідність подальших розвідок та ін. Обсяг вступу випускної кваліфікаційної роботи – 3-5 сторінок.

Вступ повинен мати таку структуру:

- обґрунтування актуальності теми;
- визначення об'єкта та предмета дослідження;
- характеристика ступеня дослідження проблеми в спеціальній науковій літературі;

- визначення мети та завдань дослідження;
- обґрунтування гіпотези дослідження (за необхідності);
- огляд джерельної бази дослідження;
- характеристика методології дослідження;
- обґрунтування практичного значення отриманих результатів, дані про їх апробацію, публікації тощо.

Обґрунтування актуальності теми – обов'язкова вимога до будь-якої випускної кваліфікаційної роботи. Висвітлення теоретичного і практичного значення розробки обраної теми дослідження (до однієї сторінки).

Об'єкт дослідження — це явище, подія, процес, певні суспільні відносини тощо, які зумовлюють проблему і обрані автором для вивчення.

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта. Він лише вказує на суттєві зв'язки та відношення, властивості, аспекти, функції, які є визначальними для даного дослідження. Предмет визначає тему дослідження, він також відображається у самій назві роботи.

Для того, щоб проаналізувати ступінь дослідження обраної теми, автором роботи складається короткий огляд *джерельної бази дослідження*, завдяки якому робиться висновок, що обрана тема потребує подальшого вивчення.

Мета дослідження повинна відображати його кінцеві прогнозовані результати. Мета пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом. Для досягнення поставленої мети дослідження здобувач визначає послідовне виконання відповідних завдань: «проаналізувати», «узагальнити», «описати», «встановити», «удосконалити», «розвинути», «обґрунтувати», «розробити» тощо. Завдання повинні формулюватися точно й конкретно, оскільки їх вирішення повинно визначати зміст розділів випускної кваліфікаційної роботи.

Гіпотеза (недоведена теза, припущення, можлива відповідь на запитання) – це науково обґрунтоване припущення, що висувається для пояснення існування окремих явищ, процесів, зв'язків між ними,

закономірностей та механізмів їх, яке після перевірки може виявитись дійсним або хибним. Гіпотеза являє собою імовірну відповідь на питання, що виникають у ході дослідження, це одне з можливих рішень проблеми.

Об'єкт, предмет, мета і гіпотеза дослідження повинні бути логічно взаємоузгодженими й пов'язаними між собою та з темою випускної кваліфікаційної роботи.

Важливим етапом кваліфікаційної роботи є вибір *методів дослідження*. Вони використовуються як інструмент, завдяки якому досягається визначена мета роботи. Під час написання випускної кваліфікаційної роботи здобувач повинен обирати та використовувати ті методи, за допомогою яких можлива реалізація поставлених у дослідженні завдань.

2.5. *Наукова новизна отриманих результатів.* У вступі подається коротка анотація нових наукових положень чи рішень, запропонованих здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни: *уперше розроблений, запропонований, синтезований, удосконалений (модифікований), одержав подальший розвиток тощо.*

2.6. *Теоретичне та практичне значення отриманих результатів.* Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів дослідження або рекомендації щодо їх використання.

2.7. *Особистий внесок автора.* У разі використання у випускній кваліфікаційній роботі ідей чи розробок, що належать співавторам, разом з якими були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач повинен відзначити цей факт у кваліфікаційній роботі з обов'язковою вказівкою конкретного особистого внеску.

2.8. *Апробація результатів роботи.* Зазначається, на яких конференціях, семінарах доповідалися результати дослідження тощо.

2.9. *Публікації.* Наявність публікацій є підтвердженням апробації результатів наукового дослідження. Обов'язковою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

є наявність не менше 2 публікацій. Зазначається кількість та назви статей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалів і тез конференцій, у яких опубліковані результати кваліфікаційної роботи.

2.10. *Основа частина* повинна відповідати таким вимогам:

- думки, судження та міркування автора мають бути логічно пов'язані між собою, увесь текст роботи має бути підпорядкований одній головній ідеї;
- робота повинна завершуватись обґрунтованими, вмотивованими загальними висновками;
- основна частина випускної кваліфікаційної роботи складається з 2-3 розділів. Зміст розділів повинен відповідати темі випускної кваліфікаційної роботи та повністю її розкривати. Назви розділів не повинні збігатися з назвою всієї роботи. Матеріал у розділах повинен викладатися логічно, лаконічно та аргументовано та відповідати вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт.
- кваліфікаційні роботи галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкове навчання», 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», 016 «Спеціальна освіта» повинні містити розділ, присвячений використанню результатів дослідження в освітньому процесі закладів дошкільної, загальної, середньої, позашкільної освіти.

2.11. *Загальні висновки.* Логічним завершенням випускної кваліфікаційної роботи є формулювання загальних висновків. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних умовиводів і суджень і повинні максимально відповідати поставленим завданням.

У висновках необхідно відображати не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті дослідження обраної теми, а й можливі недоліки та проблеми, а також сформулювати конкретні рекомендації та пропозиції щодо їх усунення. У висновках слід наголошувати на якісних та кількісних показниках отриманих результатів, обґрунтовувати достовірність результатів дослідження, накреслювати шляхи вирішення досліджуваної проблеми, удосконалення підходів до її подальшого вивчення. У стислій формі, з

логічною послідовністю подаються зроблені автором узагальнення і висновки, які в подальшому складають основу доповіді здобувача під час захисту випускної кваліфікаційної роботи перед Кваліфікаційною комісією. Обсяг висновків становить 2 – 4 сторінки.

2.12. *Обсяг основного тексту* випускної кваліфікаційної роботи залежить від теми, а також специфіки галузі знань, освітньої програми та характеру дослідження (теоретичне чи прикладне). Орієнтовний обсяг основної частини випускної кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – 40-50 сторінок друкованого тексту, здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – 30 – 40 (для мистецьких спеціальностей), 40-50 (для природничо-математичних спеціальностей), 50-60 сторінок (для гуманітарних спеціальностей).

В окремих випадках рада факультету / ІПОМ може приймати додаткові вимоги щодо обсягу випускних кваліфікаційних робіт з урахуванням специфіки й характеру конкретної теми та завдання для кваліфікаційної роботи.

2.13. До основного тексту не зараховуються сторінки зі списком використаних джерел, переліком умовних позначень і додатками, а також сторінки основного змісту без тексту, на яких розміщені лише таблиці, схеми, рисунки (ці сторінки входять до загального обсягу тексту роботи). Загальний обсяг тексту випускної кваліфікаційної роботи не регламентується. Сторінки всіх структурних компонентів випускної кваліфікаційної роботи підлягають наскрізній нумерації.

2.14. Конкретні вимоги щодо змісту, структури та обсягу випускних кваліфікаційних робіт з окремих спеціальностей визначаються методичними рекомендаціями, які розробляються відповідними випусковими кафедрами.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Орієнтовними етапами підготовки й захисту випускної кваліфікаційної роботи є:

- вибір теми та схвалення її кафедрою, затвердження вченою радою факультету / ІПОМ, про що видається відповідний наказ по університету;
- формування спільно з науковим керівником завдання і календарного графіка виконання роботи (Додаток 1);
- складання робочого плану випускної кваліфікаційної роботи;
- підбір та аналіз джерел;
- збір фактичного матеріалу, проведення дослідно-пошукової роботи, написання тексту, апробація результатів на конференціях, публікація статей, тез доповідей тощо;
- узгодження з науковим керівником тексту роботи та отримання здобувачем індивідуальних консультацій, участь у групових семінарах для здобувачів, що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми;
- обов'язкова перевірка на плагіат Інститутом інформатизації освіти, отримання сертифікату;
- остаточне оформлення випускної кваліфікаційної роботи й подання її науковому керівнику й рецензенту;
- попередній захист випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі;
- подання та реєстрація випускної кваліфікаційної роботи, відгуку наукового керівника, рецензій та інших супровідних документів у деканат для Кваліфікаційної комісії;
- публічний захист випускної кваліфікаційної роботи перед Кваліфікаційною комісією.

3.2. *Здобувачу надається право* обрати тему випускної кваліфікаційної роботи з рекомендованої кафедрою тематики або за пропозицією чи згодою наукового керівника – відповідно до комплексного плану наукових досліджень кафедри або індивідуального плану наукової роботи керівника. Здобувач також має право запропонувати власну тему випускної кваліфікаційної роботи з переконливою аргументацією щодо її актуальності.

На підставі особистої заяви здобувача на засіданні кафедри ухвалюється тема його випускної кваліфікаційної роботи та призначається

науковий керівник.

Теми випускних кваліфікаційних робіт затверджуються на кафедрах у вересні – жовтні четвертого року навчання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та не пізніше 15 квітня першого року навчання для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Теми випускних кваліфікаційних робіт затверджуються відповідним наказом по університету не пізніше 1 квітня для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти четвертого року навчання та не пізніше 1 червня для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання.

За необхідності, але не пізніше ніж до 1 жовтня другого року навчання, тема випускної кваліфікаційної роботи може уточнюватися або змінюватися, про що ухвалюється відповідне рішення кафедри.

Завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи надає науковий керівник.

Якщо випускна кваліфікаційна робота присвячена складній (комплексній) темі, крім наукового керівника, кафедрою, як виняток, може бути призначений науковий консультант. Необхідність призначення наукового консультанта має бути належно обґрунтованою.

3.3 Рецензенти випускних кваліфікаційних робіт призначаються з числа науково-педагогічних працівників Університету (рецензенти з випускової кафедри), які мають наукові ступені, вчені звання, чиї наукові дослідження за напрямом дотичні до наукових досліджень здобувача. Для випускної кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти необхідна одна рецензія, а для здобувачів другого (магістерського) – дві (внутрішня і зовнішня). За умов воєнного стану дозволяється для здобувачів другого (магістерського) рівня одна (внутрішня) рецензія.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА

4.1. Здобувач зобов'язаний:

- чітко дотримуватися графіку виконання випускної кваліфікаційної роботи, а у випадках його порушення надавати аргументовані пояснення науковому керівнику або завідувачу кафедри;
- своєчасно (відповідно до графіку) подавати науковому керівнику текст випускної кваліфікаційної роботи (частинами та в завершеному вигляді);
- оформити випускну кваліфікаційну роботу відповідно до Національних стандартів і технічних вимог;
- дотримуватися вимог нормативних документів щодо академічної доброчесності, персонально відповідати за наявність академічного плагіату у випускній кваліфікаційній роботі;
- аргументовано і тактовно реагувати на зауваження наукового керівника та рецензента, давати обґрунтовані відповіді на запитання членів Кваліфікаційної комісії та присутніх на публічному захисті випускної кваліфікаційної роботи.

4.2. Здобувач має право:

- пропонувати власну тему випускної кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням її актуальності;
- обирати наукового керівника;
- порушувати питання перед кафедрою про зміну наукового керівника, якщо для цього є вагомі підстави;
- мати повний доступ до всіх інформаційних баз даних та ресурсів Університету, наукової бібліотеки, кафедри;
- користуватися допомогою наукового керівника в підготовці випускної кваліфікаційної роботи відповідно до п. 5.2. цього Положення;
- ознайомитись з рецензією (рецензіями) на свою випускну кваліфікаційну роботу до її захисту.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

5.1. Кафедри призначають *наукових керівників* випускних кваліфікаційних робіт із числа професорів та доцентів Університету відповідно до тематики наукових досліджень. Для керівництва підготовкою випускної кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої

освіти, як виняток, можуть бути призначені викладачі без наукового ступеня й вченого звання. В окремих випадках, виходячи зі специфіки теми випускної кваліфікаційної роботи, за погодженням із проректором з навчально-наукової роботи, керівниками кваліфікаційних робіт можуть бути призначені висококваліфіковані фахівці із галузі, що відповідає темі кваліфікаційної роботи.

Наукова спеціальність, вчене звання наукового керівника, його наукові інтереси повинні відповідати тематиці випускних кваліфікаційних робіт.

Рішення про призначення наукового керівника кафедра приймає одночасно із затвердженням теми випускної кваліфікаційної роботи.

З метою оптимізації навчального навантаження керівників випускних кваліфікаційних робіт проводяться семінари, консультації з групами здобувачів (не більше 15 осіб), що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми.

Цей вид навчальної роботи не входить до навчального навантаження викладача.

5.2. *Керівник випускної кваліфікаційної роботи зобов'язаний:*

- надавати здобувачу допомогу у виборі й обґрунтуванні теми, складанні плану та визначенні етапів виконання роботи, підборі джерел та обранні методів дослідження, написанні, оформленні роботи, підготовці її до публічного захисту тощо;
- надавати допомогу у складанні індивідуального плану роботи та контролювати його виконання;
- проводити систематичні консультації для окремих здобувачів та семінари для групи студентів, що виконують випускні кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми;
- протягом усього періоду виконання випускної кваліфікаційної роботи на основі аналізу підготовлених здобувачем матеріалів контролювати цей процес та періодично інформувати кафедру про стан підготовки роботи;

- надавати допомогу здобувачу в підготовці наукових публікацій за результатами дослідження і сприяти їх опублікуванню у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та ін.;
- нести відповідальність за випадки виявлення академічного плагіату у випускній кваліфікаційній роботі здобувача;
- надати об'єктивний письмовий відгук про випускну кваліфікаційну роботу здобувача (з висновком щодо можливості її захисту) не пізніше як за два тижні до захисту на засіданні Кваліфікаційної комісії.

5.3. Науковий керівник має право:

- ознайомитись з рецензією (рецензіями) на випускну кваліфікаційну роботу здобувача до її захисту;
- брати участь у відкритому засіданні Кваліфікаційної комісії, на якому захищається випускна кваліфікаційна робота, підготовкою якої він керував.

5.4. Якщо захист випускної кваліфікаційної роботи визнається незадовільним і Кваліфікаційна комісія дає згоду на повторний захист роботи без зміни теми, науковий керівник надає здобувачу необхідну допомогу в доопрацюванні роботи.

6. ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Титульна сторінка випускної кваліфікаційної роботи містить: повну назву Університету, факультету / ПОМ та кафедри; тему кваліфікаційної роботи; освітню програму; освітній рівень; прізвище, ім'я та по батькові здобувача; прізвище, ім'я та по батькові наукового керівника й рецензента (рецензентів), їх наукові ступені та вчені звання (Додаток 2).

6.2. Текст випускної кваліфікаційної роботи починається зі змісту, який відображає її структуру (розділи, підрозділи тощо) із зазначенням сторінок їх розміщення.

6.3. Кожна структурна частина випускної кваліфікаційної роботи (зміст, перелік умовних позначень, вступ, розділи, загальні висновки, список використаних джерел, додатки) починається з нової сторінки та

озаглавлюється великими літерами, наприклад: ВСТУП, РОЗДІЛ, ДОДАТКИ. Розділ та його назва відцентровуються відповідно до тексту роботи. Назви підрозділів подаються з абзацу великими літерами.

6.4. Якщо обсяг додатків надто великий, вони можуть бути оформлені у вигляді окремої папки з назвою «Додатки до випускної кваліфікаційної роботи».

6.5. Текст випускної кваліфікаційної роботи друкується з одного боку сторінки аркуша формату А4. Поля на сторінках розміщуються так: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм.

Заголовки розділів друкуються великими літерами, на одній сторінці загального тексту має бути 28-29 друкованих рядків, а в рядку – 58-60 знаків із пробілами між словами включно.

Усі сторінки тексту нумеруються. Нумерація починається з титульної сторінки, але порядковий номер сторінки на ній не вказується; на всіх наступних він розташовується праворуч зверху.

Текст випускної кваліфікаційної роботи необхідно набирати шрифтом Times New Roman; розмір кегля – 14; інтервал між рядками – 1,5. Текст роботи не прийнято перевантажувати маркерами, курсивом, іншими шрифтами.

6.6. Повна ідентичність друкованого тексту і електронного файлу обов'язкова.

6.7. Бібліографічне оформлення роботи повинно відповідати вимогам Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 [Чинний від 2016-07-01].

6.8. Максимальний обсяг цитувань для випускних кваліфікаційних робіт не повинен перевищувати 40% від загального обсягу тексту, а робота допускається до захисту за умови, якщо її текст визнається оригінальним (з високою унікальністю) не менше 70%.

6.9. Випускна кваліфікаційна робота виконується державною мовою або мовою, що вивчається відповідно до освітньої програми.

6.10. Обов'язкова умова високої якості випускної кваліфікаційної роботи – її науковість, чітка логіка викладу матеріалу, правильність мовностилістичного оформлення. Текст повинен бути старанно вивірений і

відредагований автором після комп'ютерного набору перед друком принтером. Відповідальність за достовірність використаних у роботі числових, фактичних даних, цитат тощо несе автор.

6.11. Після належного оформлення випускна кваліфікаційна робота брошурується та передається науковому керівнику для відгуку.

7. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧА ДО ЗАХИСТУ

7.1. Отримавши відгук наукового керівника, здобувач подає випускну кваліфікаційну роботу на кафедру та на рецензування.

7.2. Не пізніше як за два тижні до захисту, відповідно із затвердженим графіком засідань Кваліфікаційної комісії кафедра на підставі відгуку наукового керівника та рецензії (рецензій) надає рекомендацію щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи здобувача.

7.3. Не пізніше як за п'ять днів до захисту випускна кваліфікаційна робота разом із рецензією (рецензіями), відгуком наукового керівника передається в деканат для Кваліфікаційної комісії.

7.4. Кваліфікаційній комісії можуть надаватися також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну значущість роботи (опубліковані статті, тези наукових доповідей за темою дослідження; акти впровадження результатів дослідження; розроблені та виготовлені здобувачем макети, моделі, пристрої тощо). Наявність таких матеріалів підвищує цінність випускної кваліфікаційної роботи та враховується при оцінюванні.

8. ЗАХИСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

8.1. До захисту випускної кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі, які повністю виконали всі вимоги навчального плану.

8.2. Захист відбувається на відкритому засіданні Кваліфікаційної комісії.

8.3. Кваліфікаційна комісія заслуховує виступ автора випускної кваліфікаційної роботи, ознайомлюється з рецензією (рецензіями) на неї та

відгуком наукового керівника.

8.4. Для виступу перед Кваліфікаційною комісією здобувачу надається орієнтовно п'ять-сім хвилин, що відповідає озвученню приблизно трьох-чотирьох сторінок друкованого тексту.

Усний виступ здобувача на відкритому засіданні Кваліфікаційної комісії містить:

- обґрунтування актуальності теми;
- визначення мети випускної кваліфікаційної роботи, логіки реалізації конкретних завдань;
- розкриття сутності наукової новизни, теоретичної та практичної значущості отриманих результатів дослідження;
- виклад висновків, рекомендацій.

Здобувач зобов'язаний також по суті відповісти на запитання членів Кваліфікаційної комісії та присутніх, дати аргументовані роз'яснення щодо критичних зауважень висловлених у рецензіях.

8.5. Під час виступу здобувач повинен продемонструвати рівень володіння матеріалом дослідження й аргументовано довести наукову та практичну цінність виконаної роботи, зокрема:

- виявити ґрунтовну обізнаність і належну ерудованість щодо обраної проблеми та предмету дослідження, в тому числі обізнаність у зарубіжних джерелах, в контексті своєї спеціальності;
- показати інноваційний характер самостійно отриманих результатів;
- поєднати виступ із використанням мультимедійних засобів, демонструванням таблиць, схем, виробів, пристроїв, установок тощо.

8.6. Рішення про оцінку випускної кваліфікаційної роботи ухвалюється на закритому засіданні Кваліфікаційної комісії. Оцінювання кваліфікаційної роботи здійснюється за національною шкалою та за 100 бальною шкалою Університету.

При оцінюванні випускної кваліфікаційної роботи Кваліфікаційна комісія враховує такі основні критерії: 1 – вагомість отриманих наукових результатів та якість оформлення кваліфікаційної роботи; 2 – презентацію

та представлення результатів роботи під час офіційного захисту; 3 – оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи.

№ з/п	Орієнтовні критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Вагомість отриманих наукових результатів: <ul style="list-style-type: none"> • точність та коректність формулювань наукових положень та висновків, • наукова новизна та практична значущість, • актуальність обраної теми наукового дослідження, • чіткість постановки мети та завдань кваліфікаційної роботи та повнота їх реалізації, • адекватність обраних методів наукового дослідження, • обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації, • дотримання наукового стилю викладу інформації. 	До 50 балів (для магістрів), до 55 (для бакалаврів)
	Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи відповідно до встановлених вимог.	До 10 балів
2.	Представлення результатів кваліфікаційної роботи на офіційному захисті (якість доповіді та мультимедійної презентації, відповіді на запитання).	До 30 балів
3.	Оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи: <ul style="list-style-type: none"> • участь в наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, • наявність наукової публікації за результатами кваліфікаційної роботи (в друкованому чи електронному виданні), • впровадження результатів наукової роботи в практику, наявність актів впровадження. 	До 10 балів (для магістрів), до 5 балів (для бакалаврів)
	Максимальна оцінка	100 балів

8.7. Здобувачу, який успішно захистив випускну кваліфікаційну роботу, за рішенням Кваліфікаційної комісії присвоюється ступінь бакалавра чи магістра, видається диплом і додаток до нього.

8.8. Якщо здобувач захистив випускну кваліфікаційну роботу на 90-100 балів за 100-бальною шкалою, отримав середнє арифметичне підсумкових оцінок з усіх дисциплін за навчальним планом не нижче 90 балів

за 100-бальною шкалою, йому видається диплом з відзнакою.

8.9. Випускна кваліфікаційна робота (один примірник), рецензія (рецензії), відгук наукового керівника зберігаються в установленому порядку 5 років. В умовах воєнного стану дозволяється зберігати кваліфікаційні роботи в електронному вигляді у pdf-форматі на кафедрах, де виконувалися ці роботи.

8.10. Назва та оцінка випускної кваліфікаційної роботи заносяться в індивідуальний навчальний план здобувача, навчальну картку здобувача, додаток до диплома випускника.

8.11. За пропозицією Кваліфікаційної комісії кращі випускні кваліфікаційні роботи відзначаються заохочувальними заходами, зокрема наданням випускникам рекомендацій до вступу в аспірантуру тощо.

8.12. Якщо захист випускної кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, Кваліфікаційна комісія ухвалює рішення щодо можливості повторного захисту тієї самої роботи з доопрацюванням, чи необхідності опрацювання нової теми, визначеної відповідною кафедрою.

Здобувач, який не захистив випускну кваліфікаційну роботу, допускається до повторного її захисту протягом трьох років після закінчення курсу навчання в Університеті.

Здобувачам, які не захищали випускну кваліфікаційну роботу з поважної причини (підтвердженою документально), наказом ректора може бути продовжено термін навчання до закінчення терміну роботи Кваліфікаційної комісії з метою захисту кваліфікаційної роботи, але не більше, ніж на один рік.

8.13. Процедура подання апеляції визначена у «Положенні про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр»» у п.6 «Робота апеляційної комісії».

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

9.2. Зміни до Положення вносяться відповідно до встановленого в Університеті порядку (шляхом оновлення Положення).

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

Факультет _____
Кафедра _____

Освітній рівень _____

Освітня програма _____

Спеціальність _____

(шифр, назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

« ____ » _____ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувачу першого (бакалаврського) /
другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я по батькові)

Тема роботи:

Науковий керівник:

(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Строк подання здобувачем роботи

Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка

Здобувач _____
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Науковий керівник _____
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ**

Факультет _____
Кафедра _____

_____ (назва освітньої програми)

_____ (шифр і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня _____
(освітній ступінь: бакалавр або магістр)

(ТЕМА РОБОТИ)

здобувача першого (бакалаврського) /
другого (магістерського) рівня вищої освіти

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)